

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **A. P.**

skazanego z art. 168 § 2 d.k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2020 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt III KO 95/20

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Najwyższy, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k., odmówił A. P. przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z 21 października 1993 r. sygn. akt II AKr (...) utrzymującym w mocy, w odniesieniu do tego skazanego, wyrok Sądu Wojskowego w L. z 5 lutego 1993 r., sygn. akt IV K (...), którym ww. został skazany za czyny z art. 168 § 2 d.k.k. i inne, na łączną karę 9 lat pozbawienia wolności (przy czym za czyn z art. 168 § 2 d.k.k. (pkt IV) została temu skazanemu wymierzona kara 5 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności) – wobec jego oczywistej bezzasadności.

Na to postanowienie zażalenie złożył A. P. , który nie zgodził się z jego treścią i podniósł, iż podstawę wznowienia w przedmiotowej sprawie winien stanowić przepis art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., gdyż jego zdaniem, okoliczności w postaci: odebrania od małoletniej pokrzywdzonej wniosku o ściganie wbrew treści art. 51 § 2 k.p.k. oraz przesłuchanie pokrzywdzonej znajdującej się pod wpływem alkoholu, w pełni uzasadniają wniosek w omawianym przedmiocie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 545 § 3 k.p.k. sąd odmawia przyjęcia wniosku niepochodzącego od osoby wymienionej w § 2 bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeśli z treści wniosku, w szczególności odwołujących się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność. Podstawę wznowienia postępowania z urzędu mogą natomiast stanowić jedynie uchybienia o charakterze bezzwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 k.p.k. Wniosek strony odwołujący się tych podstaw, zgodnie z art. 9 § 2 k.p.k., stanowi wyłącznie inicjatywę podjęcia przez sąd określonych czynności procesowych z urzędu.

Jak trafnie ocenił Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu, „wniosek” skazanego z 25 września 2020 r. (k. 1), opierający się na podstawie z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., okazał się w oczywiste bezzasadny. Skazany nie wykazał i nie uzasadnił, aby w powołanej na wstępie sprawie wyrok zapadł pomimo braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej.

Zgodnie z art. 168 § 3 d.k.k. przestępstwo zgwałcenia ścigane było na wniosek osoby pokrzywdzonej, przy czym przepisy Kodeksu karnego nie określały terminu, w jakim złożenie wniosku powinno faktycznie nastąpić. Jedynym czasowym ograniczeniem skutecznego złożenia takiego wniosku był więc termin upływu przedawnienia ścigania konkretnego przestępstwa. Pokrzywdzonym, w myśl obowiązujących wówczas regulacji karnoprosesowych, była osoba fizyczna

lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo (art. 41 § 1 d.k.p.k.), jednakże jeżeli pokrzywdzony był małoletni albo ubezwłasnowolniony całkowicie lub częściowo, prawa jego wykonywał przedstawiciel ustawowy albo osoba, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostawał (art. 42 § 2 d.k.p.k.). Zgodnie z powyższymi uregulowaniami małoletni pokrzywdzony nie był więc uprawniony do złożenia wniosku o ściganie sprawcy przestępstwa ściganego na wniosek, w tym przestępstwa z art. 168 § 2 d.k.k.

Jak wynika z akt sprawy, pokrzywdzona I. M. 7 lipca 1991 r. złożyła wniosek o ściganie sprawców przestępstwa zgwałcenia (k. 606v), nie będąc wówczas osobą pełnoletnią (art. 10 k.c.). Wniosek ten był wprawdzie złożony bez uwzględnienia wymogu przewidzianego w art. 42 § 2 d.k.p.w., jednak pokrzywdzona na rozprawie 14 grudnia 1992 r. (k. 1100, t. VI), już jako osoba pełnoletnia, na stosowne pytanie Sądu, pottrzymała swój wcześniejszy wniosek w omawianym zakresie i ponownie wniosła o ukaranie oskarżonego A. P. . W tej sytuacji pierwotny brak wniosku osoby uprawnionej został konwalidowany zgodnie z wymogami ustawy, co nie stanowiło prawnych przeciwwskazań do dalszego prowadzenia postępowania w sprawie i wydania wyroku skazującego. Nie ma więc skarżący racji twierdząc, iż w jego sprawie zaistniała ujemna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., wyłączająca to postępowanie i prowadząca do wniosku o istnieniu bezzwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Trafnie wobec tego Sąd Najwyższy orzekając w I instancji ocenił ten argument „wniosku” skazanego jako oczywiście bezzasadny.

Argument skarżącego o przesłuchaniu pokrzywdzonej będącej pod wpływem alkoholu został podniesiony dopiero na etapie postępowania zażaleniowego. Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu nie badał i nie odnosił się do tej przesłanki, co nie oznacza, że podniesienie wskazanego zarzutu w postępowaniu odwoławczym automatycznie spowoduje uchylenie zaskarżonego postanowienia. Zakaz dowodowy, na który w zażaleniu zwraca uwagę skazany, nie ma bowiem rangi uchybienia z art. 439 k.p.k. ale nie należy też do katalogu enumeratywnie wymienionych w art. 540 – 540b k.p.k. podstaw wznowienia.

Trzeba natomiast wskazać, że pokrzywdzona I. M. 7 lipca 1993 r. w godz. 8.25-10.08 została przesłuchana w charakterze świadka (k. 609), zaś wcześniej, o godz. 7.01 wykonano wobec niej badanie alkomatem, które wykazało 0,84 promila w wydychanym powietrzu (k. 608). Pokrzywdzona została ponownie przesłuchana przed Sądem na rozprawie (k. 1096 i n., t. VI). Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu *meriti* (k. 1285, t. VII), podnoszona przez skazanego kwestia była przedmiotem dociekań i oceny tego Sądu, w kontekście wartości dowodowej zeznań I. M. , a co za tym idzie nie może być aktualnie rozważana jako nowy fakt lub dowód będący podstawą do wznowienia postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.